

Jutlus Nõos P, 10.12.17 kell 11.00, II advent

Lektsioonid: Js 44:6–8; Lk 17:20–24

Pihikõne: NI 3:39

Jutlus: Jk 5:7–11

Laulud: 5 (1–4); 176 (1–3, 4); 11 (1–4); 299 (1–7)

Olge nüüd pika meelega, vennad, Issanda tulemiseni! Vaata, põllumees ootab kallist põlluvilja pika meelega, kuni ta saab varase ja hilise vihma. Olge siis teiegi pika meelega, kinnitage oma südant, sest Issanda tulemine on lähedal! Vennad, ärge nurisege üksteise vastu, et teie üle ei mõistetaks kohut! Vaata, kohtunik seisab ukse ees! Vennad, võtke prohveteid, kes on rääkinud Issanda nimel, kurja kannatamise ja pika meele eeskujuks. Vaata, me kiidame õndsaks kannatlikke. Te olete kuulnud Iiobi kannatlikkusest ja näinud Issanda antud elulõppu, sest Issand on halastav ja armuline.

Selle kirjakoha märksõna on pikk meel. Õigupoolest 'pikk hing' või 'pikk kannatus', kui arvestada kreekakeelset originaalsõna μακροθυμία (μακρός 'pikk, suur, kaugel' + θυμός 'hing, kannatus').

Issanda tulemiseni tuleb olla pikameelne, tuleb olla pika kannatusega. Mõeldud on siis Issanda teist tulemist, millest räägib ka meie tunnistanud apostlik usutunnistus ja millest kõnelesime paar nädalat tagasi kirikuaasta lõpus.

Ent kui kirikuaasta lõpul me rääkisime valvamisest ja rõhutasime vajadust olla tarkade neitsite sarnane, siis nüüd eeldab apostel Jaakobus, et kuulaja ongi nagu tark neitsi ja oskab valvata. Aga nüüd on seda tarka neitsit tarvis innustada pikaks kannatlikkuseks.

1. sajandil pKr usuti ju, et Issanda tulemine on lähedal – nagu meie kirjakohas Jaakobus ka ütleb. Täpselt samuti nagu targad neitsidki teadsid, et peigmees on lähedal, kuid täpset aega nad ei teadnud.

Ja apostel toob meie kirjakohas selle pika kannatlikkuse näiteks viiteid VT-le. Vaatame neid hetkeks. Esimene viide meenutab põllumehe elu vanas Iisraelis. Põllumees pidi tolles kliimas vilja valmimisel arvestama kahe vihmaperioodiga. Varane vihm sadas tavaliselt novembri algul, pärast vilja külvamist, ja hiline aprilli lõpus, enne vilja valmimist. Ühesõnaga, vilja korralikuks valmimiseks oli tarvis neid kahte vihmaperioodi.

Loomulikult on terviklik vilja valmimine sümboliks Issanda õnnistusele. Nt 5Ms 11:14 ütleb Issand töötatud maa vooruste kohta: „...siis annan mina teie maale vihma õigel ajal, varajase ja hilise vihma, ja sa koristad kokku oma teravilja, veini ja õli.“ Seal, kus on lootust Issanda õnnistusele, on samas tarvis pikka kannatlikkust.

Varast ja hilist vihma on allegooriliselt tõlgendatud ka varaseks ja hiliseks pöördumiseks Jumala poole inimese elus. Inimese elus ei piisa tavaliselt ainult ühekordsest usuletulekust, nt meelearandusest noorepõlve patte tunnetades, vaid inimene võib usule tulla või oma usule kinnitust otsida ka täiskasvanu või koguni raugaeas. Küllap selleks korraldatakse ju ka meie kirikus kuldleere, et noores põlves leeriõnnistuse saanud inimesed leiaksid oma usule kinnitust ka vanemas eas. Alles siis võib inimese usuelu lugeda terviklikult valminud viljaks. Kannatlikkust on siinjuhul tarvis just minusugustel hingekarjastel, kes on rahulolematud, et inimesed ei tule kirikusse. Küllap nad ükskord tulevad, kui hilise vihma aeg kätte jõuab!

Teiseks mainitakse meie kirjakohas VT prohveteid, keda tuuakse usklikele eeskujuks: nad on rääkinud Issanda nimel, kannatades seejuures inimeste kurjust. Teame, kuidas kannatasid suured prohvetid Jesaja ja Jeremija, eriti viimane, kelle kannatustest on Jr raamatus palju juttu. Siiski jäid nad oma kuulutusele truuks.

Ja muidugi, võib-olla mõtleb apostel Jaakobus ka hilisemaid, juba kristliku ajastu prohveteid, nt Stefanost, kes kannatas juba Kristusest kuulutades.

Kolmandaks toob apostel Jaakobus esile vaga mehe Iiobi kannatlikkuse, mis on ju üks mõjuvamaid episoodide VT-s. Iiob kaotas nii varanduse, lähedased kui tervise ja pidi kuulama nii oma naise tänitamist kui ka oma kolme sõbra noomimist, et selline kannatlikkus olevat silmakirjalik: nimelt

olevat Iiob ise selle kannatuse põhjustajaks! Ta ise olevat kusagil Jumala tahte vastu eksinud ja nüüd saanud selle eest karistuse!

Siiski teame, kuidas Iiob seda koormat vapralt talus ja sai elu lõpul tasu. Ka apostel Jaakobus vihjab meie kirjakohas Iiobist rääkides tõenäoliselt sellele, kui ta ütleb: „näinud Issanda antud elulõppu“. Tõepoolest, Iiob sai pärast oma kannatuse kõik kaotatu tagasi: tervise, varanduse ja uued lapsedki, kes talle sündisid.

Niisiis ei kutsu apostel Jaakobus mei üles pikale kannatlikkusele mitte ilma tuleviku väljavaateta, vaid tahab VT näitel meid kinnitada: meie kannatlikkus saab väärilise palga. Ja miks? Sest „Issand on halastav ja armuline“!

Siin kirjakohas on veel üks manitsus, mis võib-olla seostub vähem VT-ga kui kaasajaga. Jaakobus ütleb: „Vennad, ärge nurisege üksteise vastu, et teie üle ei mõistetak kohut!“ Lõpuajal, mida apostel ju eeldab, ei tasu üksteisega tülitseada ja kurjustada (meenutan, et asi puudutab siin juba tarku neitseid, seega koguduseliikmeid!). Ja apostel toob siin ka lihtsa põhjuse (mis seostub ka meie eelmise pühapäeva teemaga ukse taga koputavast Kristusest). Jaakobus ütleb: „Vaata, kohtunik seisab ukse ees!“ Tõesti, mis mõtet on kristlastel omavahel tülitseada ja võib-olla isegi kohut käia, kui kohtumõistja juba ukse ees koputab. See meie inimlik kohtumõistmine üksteise üle pole üldse vajalik olukorras, kui taevane Kohtumõistja näeb meis kõiki meie häid ja halbu külgi ning mõistab meie üle kohut erapooletult.

Siin piisab vaid äramärkimisest, et selline kristlastevaheline tülitsemine on ju ka meie kirikuski hästi tuntud ja näitab, et võib-olla just selle vältimine nõuab kristlase elus erilist kannatlikkust. Võtkem õppust!

Ent kust seda pikka meelt või pikka kannatlikkust siis ammutada? Kust ammutab kannatlikkust põllumees, kui ta jälgib oma vilja valmimist? Kust ammutasid kannatlikkust VT ja UT prohvetid (ka nt üks eesti tuntumaid prohveteid, prohvet Reits Eesti Vabariigi esimesel perioodil)? Kust ammutas kannatlikkust vaga mees Iiob?

Sellele küsimusele saab hea vastuse, kui vaadata, kus mujal UT-s kasutatakse meie kirjakoha märksõna μακροθυμία 'pikk meel' või 'pikk kannatus'. Teame ju, et apostel Paulus oma kirjas galaatlastele loetleb Püha Vaimu vilju. Gl 5:22: „Aga Vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus...“ Siinse „pika meele“ jaoks kasutab Paulus sama sõna μακροθυμία, mis on kasutusel ka meie kirjakohas Jaakobuse kirjas!

Niisiis võib öelda, et pikk meel või kannatlikkus on alati Püha Vaimu vili. Paneme tähele kannatlikke ja pikameelseid inimesi enda ümber ja mõtleme, mis on nende kannatlikkuse aluseks. Kas on see silmakirjalikkus, nt soov oma viha talitseda, et saada mingit kasu? Või on see hirm astuda kannatuste valmistajale vastu ja niimoodi riskida heaolu kaotuse või lausa elukaotusega?

Aga võib-olla me taipame, et kristlasel saabki kannatlikkuse põhjuseks olla Püha Vaimu and, mitte kasusaamine, hirm ega midagi muud inimlikku! Sest võib-olla me märkame oma kannatliku kristlasest venna või õe juures ka teisi Püha Vaimu vilju: armastust, rõõmu ja rahu? Kui, siis ei saa me eksida – meie usukaaslane omab ka pikka meelt Pühast Vaimust!

Nõnda pole meil teha muud kui anda end oma elus Kristuse teist tulemist oodates Jumala kätte: paluda Püha Vaimu, kes meile kingiks pikka meelt ja kannatlikkust. Vaid sel juhul võime me kord Jumala ees püsima jääda!

Aamen.